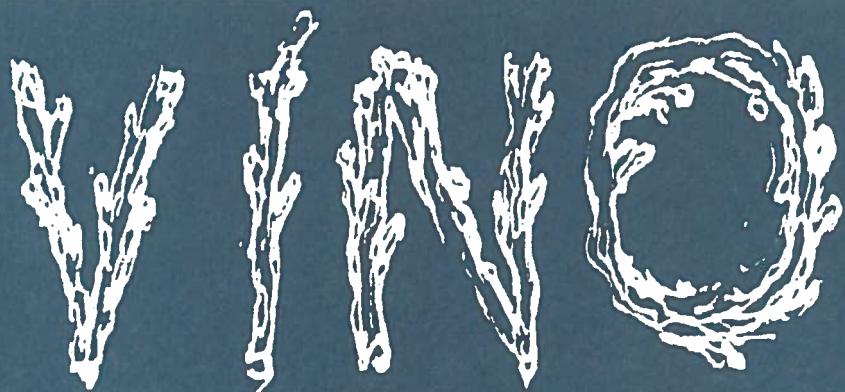

časopis pro současnou poezii

Autoři Psího vína (12)

B I B L I O G R A F I E

Jan. Jan Novák
Massimo Lippi
Stanisław Franczak
Michał Śanda
Radim Kopáč
Katerina Rudčenková
Dana Podracká
Evžen Turnovský
Dawid Jung
Miroslav Brück
Ján Mičuch
Tibor Kočík
Martin Vlado
Jean-Luc Maxence
Bruno Thomas
Patrice Bouret
Milan Libiger
Eva Talpová
Jan Krčma
Marek Novák
Roman Pelikán
Miroslav Želinský
Radek Václavík
Kamil Bouška
Jiří Koten
Radovan Vrtěl
Tomáš Řezníček
Karla Erbová
Milan Hrabal

GLOSY • RECENZE • ZPRÁVY

• ANONCE

Poezie (1959-1968)

Ivo Harák - Poezie existence?

Petr Čermáček - Muž a žena podobní vekám

Viki Shocka Dvakrát opakovaneň nadro

Petr M. Koubek - Básnická zákonitost

Jiří Staněk - Permanentní přítomnost lásky

O Psím víně

Básník Stanislav Špaček (1971 - 1999)

Čtěte: WELES

Patrice Bouret (nar. 1946 v Avignonu) - herec, nyní dává přednost poezii před divadlem. Publikacní činnost: účast v *Antologii současné mystické poezie* (J. L. Maxence), vydal Sbírku básní „*Le Jardin de Voix*“, Le Nouvel Athanor, 1999.

Stanisław Franczak, (nar. 1946) - debutoval v časopise Akcenty (1973), je autorem 20 knih (převážně veršů, ale i románů), např. *Pożar* (1981), *We dwoje* (1987), *Popiół i gorycz* (básně v němčině, 1993), *Czerwony szczyzyk* (román, 1997). Je redaktorem antologií poezie, předsedou Tvorčího sdružení KKL.

Tibor Kočík sa narodil 5. 12. 1952 v Košiciach. Poéziu knižne publikoval v zborníkoch a v samostatných básnických zbierkach *Vnútrozemie* (1995), *Premenlivé dno* (1996), *Pohľadnice a skice* (1997), *Stretnutie voľných pádov* (1998) a *Dlhá jazda/ružová záhrada* (1999).

Jiří Koten se narodil 11. října 1979 v Jablonci nad Nisou. V roce 1998 absolvoval studium na gymnáziu U Balvanu. Nyní studuje druhý ročník na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem obor učitelství českého jazyka a dějepisu pro střední školy.

Massimo Lippi, narozen v Ponte a Tressa (Siena) 1951, sochař a básník. Své verše publikoval v antologii *Nuovi Poeti Italiani*, Einaudi, Turín (1982), v časopise Poesia (1988) aj. U V. Scheiwillera výšel v roce 1991 výbor z jeho poezie *Non popolo mio*. Se sbírkou básní *Passi il mondo e venga la Grazia* (Milán, 1999) se stal finalistou básnické Ceny Viaréggio 1999.

Jean Luc Maxence (nar. 1946) - básník a spisovatel, vydává a brání současnou poezii po více než 30 let, i v časopisech a sbornících, jež založil (*Présences et Regards, Les Cahiers du Sens*) a ve své básnické dílně Le Nouvel Athanor. V Paříži řídí Didro center, národní asociaci pro protidrogovou prevenci. Jeho vlastní publikační činnost je rozsáhlá: eseje, novely, básně. Poslední je *Antologie současné mystické poezie*, vydaná u Les Presses de la Renaissance, 1999.

Marek Novák (*1972) - Pochází z Prostějova. Vystudoval ekologii na VUT v Brně. Publikuje poprvé.

Dana Podracká si narodila 9. 3. 1954 v Banskej Štiavnici. Vydala básnické zberky *Mesačná milenka* (1981), *Zimní hostia* (1984), *Rubikon* (1988), *Grizly v spiacom dome* (1991), *Písmo* (1993), *Hriech* (1996), knihu esejí *Mytológia súkromia* (1995), knihu rozhovorov s Vladimírom Mináčom *Paradiso* (1998). Je autorkou knih pre deti *Sovia hora* (1984), *Pančuškový telefón* (1987), *Nezabudni na vilu* (1991) a *Nedočkavý prvák* (1998).

Tomáš Řezníček se narodil 11. července 1969 v Děčíně. Zaměstnanec Českých drah. Vydal sbírku *Druhá strana* (TGIF 1994 společně s Radkem Fridrichem) a *Ranžír přede mnou* (1999). Dále publikoval v Almanachu Pant 1990-1995, časopisecky v Okruhu, Pandoře a ve Welesu.

Eva Talpová (nar. 1963) - žije v Brně, publikovala v Akordu, Alternativě, Hostu a v Netřesku. V roce 1997 vydala prvninu *Krajiny*, v roce 1999 získala 3. cenu v soutěži Seifertovy Kralupy.

Radek Václavík (nar. 12. 4. 1979) - studuje na FF Univerzity Palackého obor sociologie-andragogika. Publikoval v Textech, Welesu, Mladé frontě, v „Dílně“ Hosta a v Zeleném peří.

14. -04- 2000

Jan. Jan Novák

/na modlitbách. hrací strojky otesané. sobota. opus./

Z ohňů nejdůklivější je *popel*. Kdo si troufne přiznat, že ten z biblioték. Měl by k nám přijít na návštěvu. Teprve použitý papír zůstává definitivně na živu. — *Jako ten, kdo je bez volby?* — V metru, zamyšlená, zapomínáš prs v zubech cherubína, prozretelnost přenášíš jak kelímek s mastí. Víš doopravdy, kolik váží? *Tvoje skoupá lýtka dosud podpírají Pompeje*. Ty sama nevážíš víc. Neuvěřitelné! Nikdy nezklameme na 100 %. *Muž a žena, podobni vekám, ostýchavým vekám*. Dva životy, kde by stačil jeden.

/galéry. celá odpoledne. úterý v pasti./

Příliš dlouho jsi myla nádobí, *vyústilo v žal*.
Život jako obvykle. *Říkat pravdu ještě není zázrak*.
Mrtví polykají své kosti bez kousání.
Abychom uviděli sebe, *rozvěsíme filtry záclon*.
Vítr obírá mršiny a zůstává věčně hladový.
Běžet se psy? Či být liškou honu, s diplomem za chutnou evakuaci? *Každon chvíli olizovat pleš kohoutka*, který na paprice zpívá stejně jako slepice?
Jizva po hořčici ještě klepe zobákem.

/bičem jako doušek. zábradlí moštům. kyt neděle./

V přátelství s tvým tělem, *tikajícím zpod trojí slupky stříbrných cibulí*, na nočním stolku paměť sklenice s inspirativními pachy místo aspirinu. *Jsi na omak*, víc právě o život než všichni ti moji skvostní zemřeli. *Neborázní a nejméně pravděpodobní*, s kterými ve vlhkých slovesech ztrácíš moji důvěru i schopnost robota rubáše. *Sexus plurálem jednoty?* — Možná. Pokud pomáhá, je ostrážitou výčitkou, která mě provází k našemu zmrtvýchvstání.

Massimo Lippi

*Giampaolo Pansovi:
protože si připomínáš spásu
skrze Krista, což je událost
každodenní, nikoli týdenní...*

V noci
na svatého Vavřince
Andělé kalí
meče
drhnou hláď nebe
peří napouštějí fosfory
pro to hroznivě blízké spasení.

Siena, 10. srpna 1993

postupovat kupředu kráčeje vzad
jak mořská pěna
pronásledující lod'ku
za vrcholem stromů jež podloubím
v skomírávém světle
dnejenž rány rozdává
melancholie kamene osekávaného
stín marnosti v držení
v plevě přivedené k rozumu

1984

Saveriu Carpinellimu

Již od chlapectví na venkově
a všude:
jakmile výheň dne
se nad námi rozevře
jak žalář z ostnů
který rozkvétá
ve výkřiku záchranném
lidská slova kolují
a živé ticho
srdce scvrkává.
V té hodině zlomu
– slavnostní a němé –
hledám naporád
jaký býval základ
sporu
a mizerie veškeré.

březen 1991

Jak byla křehká
u napajedla spánku
– oheň a příkrov
zezlámaných třízivých snů –
moje mamina
Rita Milostná
po večeři
procházejíc činžákem smrti
znavená
s drobením v modlitbách
pro svaté Anděle
stuhu za stuhou
odmotávající zázrak
z Madony sněhu.

říjen 1985

Jak to jde?
Jak mrtvému
když rostou vousy,
tak to jde!

1992

(Z italštiny přeložil Jaroslav Kovanda)

Stanisław Franczak

Živly

Vyválet se v Tobě jako hříbě
usnout mezi vůněmi léta
jež obrozuje sluncem Zapomenout
že jsem Stát se Tvým dechem
a uletět do snění vysoko ke hvězdám
ale
nejsi tady a louky dávno zemřely
léto už minulo a motýli nerozkvetli
dech je prázdnem ke kterému jsem šel
komnatami ticha Jsem stále
nebo se to vrací jenom ozvěna
z propadliště života?

Musíš přece existovat vždyť
jsem tě sám stvořil
Čím by byla bez Tebe poezie?

Chvíle

Regine

O čem jsi mluvila?

že Francouzská revoluce
pohnula světem

nad Tvojí hlavou letí
šílené koně přímo
na rozkvetlé pláně

kdyby nebylo Bonaparta

orchestr lučních kobylek
utichá když usedáš
do lóže louky

ale tehdejší Evropa

nebe nás přikrývá
peřinou oblaků když
lífám

ano ano poslouchám Tě
prosím pokračuj má milá

Světlo

Proniká mě
úplně
elektrizuje a
ochromuje
osvětluje všechno
uvnitř
cítím ho
ve zpěvu krve
a šepotu stehen

přijdi –
drahá světlistá

(Z polštiny přeložili
Libor Martinek a Wilhelm Przeczek)

Michal Šanda

V HOSPODĚ „NA PALUBĚ“ POTÁPĚJÍCÍ SE LODI.
odvrávorala k jukeboxu a s gestem královny zasunula známku.

Martha my dear Marty my love don't forget me

černý šmouhy nočních stínů stékaj po napudrovány
vadnoucí růži jak v předválečném dojáku.

a co?
beztak je svět
škleb.

rukávem košile jí rozmažal slzy po nose
zhoupnul si ji na klín a zdřevěnělym gestem
krále z pimprlového tyjátru objednal fernet na cestu.

z vousů mu bude čpět včerejší kolínská pivo
a z trenýrek připosraná beznaděj maringotky.
ona bude přirážet tlustou bílou zadnicí a už dávno
nebude rozrajcová ani se vzpírat.
jenom ráno za lobotomického řinčení budíku
nikdy nemůže kápnout na to proč
zrovna s tímhle šla na kvartýr.

VYRVAL JSEM SI Z BŘICHA DLAŽEBNÍ KOSTKU
a mrštíl ji proti blikajícímu neonu baru.
cáry žloutku a bílku se rozprskávaj
po zkrvavenym skle.
odkdy je dlažka
pukavec?
„cože?“
„kdo?“
„na zadním sedadle.“
„zastavte!“
když jsem se probral –
vyděšený ksichty
autobusák mi zrcátkem zkoušel dech
a druhou šacoval kapsy
konec.
běs.
pohnoit slipama záhon
vyrost by i z vajglu od marsky
dunhilovník.

OTEVŘELA TROUBU A HORKEJ VZDUCH JÍ NADZVIHNUL ZÁSTĚRU.
taky si toho všim a začervenal se.

pořád ještě má exkluzivní nohy
ale křečový žíly z roků strávených na place
nesmazatelně jako cejch
vypálenej značkovacím železem
prozraděj servírku.
„zlatu připrav prostrání.“
„cože?“
„prostírání.“
„učím se.“
výndala kuře z pekáče na prkýnko
„rekni mu něco jednou ty.“
„cože ?“
„ach ne!“
„neřečni a běž pro ty příbory“ řek jsem.
kluk je to fajn. žádnej třasprdelka.
naklonil se nade mě:
„prostírání.“
zašeptal
a plivnul mi do ucha.

jenže vykládej žárlivýmu puberťákoví že jsi pro jeho mámu
možná už poslední zvonění.

Radim Kopáč

Straší mě na duši

Straší mě na duši
šílený předěl:
když jsem se zvedala,
ještě jsem seděl.

Co dělat s životem

Co dělat s životem,
když ve mně hnije.
Vyhnat ho někam pryč,
ať se sám žije?

Vrhám se na sebe

Vrhám se na sebe
v záhvatech vzteků,
chytá m se pod krkem
do úst cpu deku.

Když v křeči chropím
a sevření povolí,
zažívám pocit
oživlé mrtvoly.

Vymysli a odejdi

Vymysli čtyři nové barvy
a namaluj jimi
čtyři krát čtyři nové obrazy
Nech barvy zaschnout
a odejdi s obrazy do neznámého města
První den vyměň první obraz za mezka
druhý den vyměň druhý a třetí obraz za uzdu a sedlo
třetí den vyměň zbývající obrazy za vodu
osedlej mezka
a vydej se na cestu k domovu

Co se do návodu nevešlo (pocta Jiřímu Kolářovi)

Najdi neporušenou místnost

Vstaň brzy ráno
nasedni na nejbližší tramvaj
a vyjed' za město
Mezi rozbořenými baráky najdi neporušenou místnost
s těžkými plechovými dveřmi
Vstup do místnosti
a přibouchni za sebou dveře
Po chvíli začni lapat po vzduchu
zmateně se rozhlížej
a tiskni ke stěně
Až ucítis nesnesitelný tlak na prsou
zaryj nehty hluboko do omítky
Nakonec padni na kamennou podlahu
a několikrát sebou škubni
Pak se zvedni
otevři dveře
a šestmilionkrát se pomodli

Rozhod' a posbírej

Rozhod' z okna dvanáctého patra dvaatřicet karet
a napiš na zem pod sebou taklik slov
kolik lásky a utrpení prošlo tvým životem
Cítis-li
že úkol nezvládneš
vyjdi na ulici
posbírej karty
a vlož je do ruky prvnímu chodci
kterého potkáš

Kateřina Rudčenková

Agónie

„Jen nežít nářkem
jak oslepý stehlík“
(Giuseppe Ungaretti)

Sebevražda

Ingeborg, Ingeborg, nevím, jak dál
maně odklepávám horký popel
nic se nevznítí

Jdeš puklým krokem
nemajíc místa ani bytosti
která by řekla ano

unikáš jako před lety
nic se nezměnilo
jen trochu zhoršilo

Ingeborg, Ingeborg, v kómatu
v setmělé agónii ohmatáváš
zda bude líp a není

Tlačím se v ríjící dav
kde jedni tisknou druhé ke zdi
kde čela zurčí krví, doufajíc,
že se někdo zmýlí ranou
a veteji do mě. Nebojím se.
Doufám v okamžitou smrt.

Zpět

To, oč jsme přišli
je nahrazeno koněm
bezuzdně smeteným
ze svahu světel

To, co mě odrazuje
to, co mi nezůstává
to, co se svijí na dně
jssem já

Zpět II

To, co jsem vytušil z barvy
peří, které povlávalo po zemi,
že i já vlaji odnášen dál
s každým otevřením dveří

to, co jsem pochopil,
že už mě nečekají cesty za hřebeny,
avšak že klopýtat mám puklými
brázdami ve vyprahlých údolích
pane

Nejen Ingeborg Bachmanová

Houpe se koník
neštastného života
pod zrcadlem, zdvojen
o zdánlivý smysl.

Zachraňuje se snem, jako já.
Suzanne pluje pokojem.

Ještě bude mnoho času,
mnoho ústrků a ohrožení,
a přitom nevím, na co se těšit.

„Jsem ustavičné pomyšlení na smrt.“

Klagenfurt, Řím, Neapol, Curych
ovliv. Ludwigem Wittgensteinem
Frankfurt, Berlín, Řím
dramatický pětiletý vztah
s Maxem Frischem

Jediné téma: chladnokrevné
zničení jednoho druhým.
Oko stále tiká
v podzemí.

Zemřela
po dlouhé agónii, popálená
při požáru, který si přivodila
ve svém římském bytě
patrně nešťastnou náhodou
od hořící cigarety

Smrt uhořením

Trpím pro nikoho
Mlčení nechá promluvit.
Někoho usmrtil. Někým
být usmrcen. (Být
ustavičným pomyšlením na smrt.)

Ingeborg, ráno už hoří v hridle,
Ingeborg, jsem nikým,
máchnutím prachu v lodi.

Jsem tříze, která mě nechce strhnout,
ač přímo vybízím a nevzdoruji

Dana Podracká

Ingeborg Bachmannovej

Plačem na špičkách
a obraciám sa do tmy, v nej
sa ešte dotýkame kruhmi po očkovani,
tvoj chlad páli ako
Nesusova košeľa.
Moja púšť mi patrí iba napoly.
Chcem stvoríť ľavu s hrbom tvojho
mena, vyvolať ťa z noci
ako cestu, ale nejde to.
Meno mŕtveho sa vyslovuje inak
ako meno živého.

Tvoj otec sa potápa za tebou do riše
koralov, roj najočarujúcejších rýb
vás vedie k útesu.

Mama sa skryla v skalách,
tvár má meravú, vie, čo sa stane: otec
tā ohmatáva, chce ťa, kričíš nie!
nenávidíš ťa viac ako tvoj život,
v tele má žraloka.

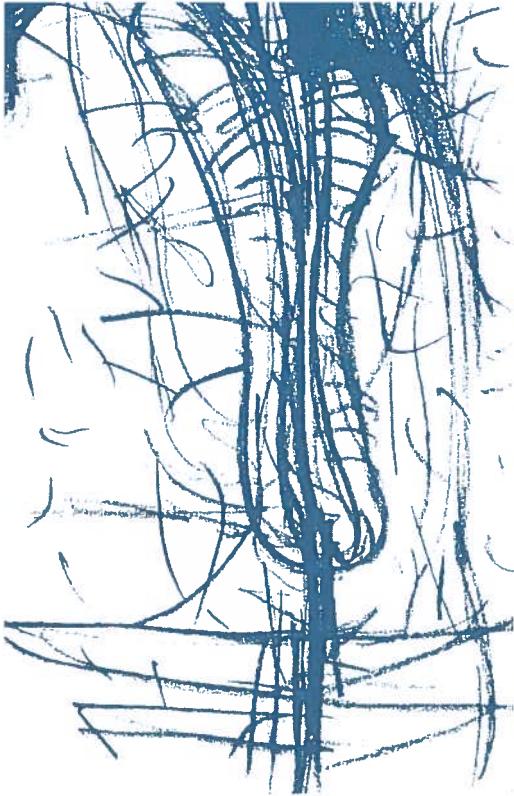
Pol roka po jeho smrti, v rímskom byte
vstúpi z plameňov elektroraja,
vedie ťa ohňom do stredu žeraviska,
omráči ťa chladnou tmou.
Pád je úzka prasklina,
vzorujúca krívka svetla.

Ženský kláštor v Dunajskej Lužnej –
sestra Marta ma prevedie záhradou
a cintorínom, pod mandľovými prstami
v krajčírskej dielni
zlahka šuchotá hodvábom svadobných šiat.
Eucharistia neviest: milovať tam,
byť tu, ustlať si pod topoľom,
pod vysokou modlitebnou rukou
nasmerovanou hore –
do zelene vlečky zahalené
živé telo.

Maja má iba jednu ruku – tou sa odličuje,
tampóny sajú čerň a krv
z dohryzených pier, tvár sa očistuje,
rozsvecuje ikonu.

Uprene jej hľadím do očí:
dievča v jej srdci
prechádza po úzkej lavičke
sem a tam, je osamelou bytosťou
so zviazanými vlasmi v spone, milenkou,
neprestávajúcou čakať.
Dietá je objatie,
ktoré jej vráti ruku.

Ne

Ne ne a ne
A třeba jen proto ne
že do Mrače vedou
rezavé kolejnice
s plevelem mezi
a kolem vyhrátného lomu
se svírávou vůní břidlic
Máma mi říká
natrhej kanárkovi jitrocel
Drak vzlétá roloplán
nad strniště s kravinci
Polívka se vaří maso na talíři sežere to
Na konci rovnoběžné rzi je mlejn
ve kterém stále ještě dýchá
teplé zrní rozprášená
mouka V náhonu
jsou raci
U kraje řeky se voda vrací
a jiskří mělce
nad vyprahlým pískem
a voní
šupinou skřelemi
mlíčím
rybím pláčem

Ne

Evžen Turnovský

Zavazadlo

Na dlažbu lehl sníh
a udeřilo ticho
Bílé smíření
Chladný a náročný zárodečný
jas
Hlasy staré pět set let
se znova ozvaly
a kreslí
ornament vroucnosti
Guillaume Dufay
Ite
Půjdeme
Už dlouho se
chystáme
neděláme skoro
nic jiného
půjdeme zlehka
tichou a tenkou vrstvou
chladného jasu
v myslí pář
přesných slov
otec a matka
žena a děti
tři přátelé
pes
myšlenka na dvě smilné chvíle
Nic víc
Toť celé zavazadlo
A pak už jen ten čistý sníh
a ticho staré pět set let

Ite missa est

Osamění

Jediné slunce
Přesto každý
lapaje po dechu
jiným směrem vrhá
němý
stín

Dawid Jung

Ranní dopis

Před úsvitem

slyším jak noc zpívá
záměr dne
dohasínajícím měsícem

tehdy se ticho jako bouře
škaredí v povětrí
plaší stromům ptáky
zastiňuje nebe
slavnostně
jako kdyby umíral
mladý Bůh
ještě
neoperěný kohoutek
plynu čeká
na Petra

neboť noc
se bojí slunce

Pondělní dopis

blahopřeji
slyšel jsem o Tvém
zmrtvýchvstání

novinky se rychle
rozletí
a ještě rychleji
se vrací

tady příteli
dále beze změny
kyselý déšť
hladové kurvy
– důkazy zcivilňování

a já
mám pořád pochybnosti
zda ještě jsem...

Páteční-balkánský dopis

příteli
květou dlaně
uprostřed stínaných stromů

jako vždy
jsme se dívali nazí
bezmocně zavírající
horizont víček

a tehdy se nám zápach trosek
jako dotyk klíčící pod kůží
zdál známý...

(Z polštiny přeložila Alena Debická)

Miroslav Brück

Putovanie

Deň pred Vianocami
pod nerozhodným splnom mesiaca
ti zaspávam na nahom ramene
možno je to únava zimná úzkost'
možno prejav neskorej oddanosti
mráz sa sebaisto natlačil do okien
ako ochranca
ale v skutočnosti je to úlisný vyzvedač
stále aby si si dával pozor
Zamrznutá rieka sa vzdáva
svojho mena
a hltaví havrani
odvisli v nemom polkruhu
Hroby akoby sa viac utiahli do seba
ale je to len optický klam
aj javor stuhol pred odletom
takže čo s tol'kou realitou
k dokonalej ilúzii chlapca
postačia
tvoje hviezadne prsia
stúpajúce k mojej nehybnej hlave
ktorá akoby ma počas spánku
navždy opúšťala

Tajomstvá

Spolu v živote
spolu v sne
spolu za čiarou života
ktorú nevieme presne pomenovať
spolu v jazere na vratkom brehu
zlákaní výhybkami ciest
spolu na hrane
lietajúceho mosta
spolu v poviedke s nejasným koncom
ale so známym začiatkom
pod rozbúšeným nočným odkvapom

Ján Mičuch

Prídu si po mňa

Prídu si po mňa dámy
v krásnych uniformách
po špičkách budú hlučne kráčať
po chrbotach kráľov koní pešiakov

prídu si po mňa
v rôbach horských strelkýň
baletky z mesačných jazier
budú chcieť čo mi nepatrí
siet kurích očí veslá sláky
za cibuľový striptíz

prídu si po mňa krásne dámy
preto sa aspoň trochu teším
no inak sa len trasiem
a to posledné
a aj to posledné sa o to trasie.

Bolo leto

V záhrade veľkými lopatami
zabíjali sme po sebe komáre
hlava nehlava
alžbeta bátorý vyšla na terasu
v štíhlych prstoch chladený nápoj

prestali sme
a sledovali
ako sa rozhladila po všetkom
čo jej patrí

všetko jej patrilo.

Tibor Kočík

Na konci putovania

som chodiaci piesok
zvetrávaný kameň
popol večného vetra
slaná slza
vyformovaná do tvaru
sladkého srdca

azda predsa len som tým
kým som býval kedysi
aby som sa stal ničím
lebo som aganámin –
ten ktorý sa nevracia

Z mýtu večného návratu

rozpomínam sa na jemné telo
na jeho odtlačok v piesku
na brehu duše

to najhrubšie čo bolo
bola koža na ňom

ako tabula rasa
leskne sa pláž
po odlive

Martin Vlado

Štefan

Na tretí týždeň ho
pokrstili
nikdy sa už nenaučil
plávať

11. novembra 1966
cestou zo školy
ukradol mandarínu
bola to jeho prvá
a posledná
veľká krádež

Mela – Melánia
Quattro – Zuzana
Barborka
volal ju Barborka
čo si to za chlapa ked' píšeš básne
smiala sa

učil a robil vedu

nikdy sa neoženil

žil v trojzbovom byte po rodičoch

narodený 1959
pochovaný 1999
spolužiak a kamarát
a prisahám že chlap:

tie jeho básne
stoja za starú belu

XXX

Tak sa už konečne urob
že ma vidíš
ty mladá bezstarostná
katolíčka
čo kľačíš len pred Ježišom
a miluješ tak zdržanlivo
ako keby to bol hriech

Jean-Luc Maxence

První slovo

„Oče, odpust jim, neboť
nevědí co činí.“

Když vraždí ve jménu obrazu Tvého
Nebo když vymýšlejí Buchenwald
Dachau Hirošimu či Stalingrad
Když pustoší Jeruzalém pod hvězdou Davida
A pod zlatým půlměsícem
Když odsuzují nevinného a žehnají zrádci
Když bez zachvění vzývají Tmu
Když zhýralost pokládají za ráj
A krásu za potupu
Ó moje bohyň má přítelkyně moje snoubenko
Moje Artemis
Když špiní ruce čisté
A špínu opěvují
A společně znásilňují nevinnost lásky
A když se posmívají Erotovi jako Thotovi
Když kráčejí do chaosu s úsměvem hadího uštnutí
A když snázejí peklo na zemi
A své velké bohy posuzují jako by peklo neexistovalo
Když uctívají zlaté tele dolaru
V kasinech v Nice
Když se vysmívají když tupí když proklínají
Pronásledují a pomlouvají
Když provolávají slávu Iškariotskému
Tu slávu vína poskvrněného
Když se paktují s bouřemi
Zatímco mluví za plného slunce
Když lžou lépe než dýchají
Aby lépe ušpinili volný vzduch
Když znetvořují všechnu chráněnou krásu
Všechnu dokonalou moudrost
Když světí Hrůzu
V gulazích a v táborech smrti
Když zbožňují zuřivost a válku
Nenávist a hněv
A účet v nedotknutelné bance
A když paludují od dveří ke dveřím
Ze srdce do srdce
Za falešnými bohy na internetu
Když neodpustí nic nikomu
Ve jménu skutečnosti hřebů
Když se už víc neusmějí
Ve jménu času vydělávajícího na času

Když se už víc nemilují
Ve jménu zítřků jež zlevnili
Když moc nerodí
Aby líp chránili kolébač boháčů
Když moc nerozjímají
Každý pohled aby ušetřili
Když pohrdají vším co září
Pošlapávajíce obilná pole i o půlnoci
Ničíce odpustky Bretaně i odjinud
A všechny modlitby kamenů
Když zabíjejí blouznivé básníky
A nechávají osychat chléb slov
Otče, odpust jim, neboť
nevědí co činí

Čtvrté slovo

„Můj Bože, můj Bože, proč jsi mne opustil?“

Jako zloděj Job toulá se Place du Tertre a ticha
A neóny Montmartru bez odpovědi zhasínají
Na jeho cestě
Každý z těch kroků váž tunu bezpochyby
V kole neštěstí
Staré jak původ světů a bouří
V našich poblouzněných duších
Dny sčítají staletí
Když zjevují rtům nejistotu
A jeho nářek smutných klaunů
Trhlina všech dětí světa
V níž slunce ztrácí hlavu
Ptáci krouží
V našich pohledech z hlubin
A pěna krvácí kapku po kapce
A ústa prorokují vítěznou noc
Bůh se dotýká beznaděje a v ní hoří
Beránek naříká že je Otcem opuštěn
Syn se sklání z vrcholu kříže
Smutkem a bolestí
Vítězství úzkosti soumračné
Mystérium veškeré božské slabosti
Kde se rodí možná Síla Chránu?
Když slunce usíná probouzí strach
A všechno rozechvívá ten Sín

Můj Bože, můj Bože, proč jsi mě opustil?

Bruno

Ta vůně zdymadla

Slyš ten korpus v živém stínu
Dávající dávající
Lampu slze
Krácející krácející skrz stezky ztracené
Večerem znaveným vzpourou
Vyčerpaným růstem
Aby víc neřeklo aby víc nemřelo
Z ostrova k ostrovu
Slyš jej dobré a taky dej mu
Co jej povznese a ještě odvede
Nejistou stezkou světla
Dechem tvého ticha
K prameni všeho
Proti tělivám válečnickým
Zde růže dávající dávající
Až do smrtících úst
Slyš ten korpus v živém stínu
Tu báseň kamene na hranici
Své světlo křížující jak řadu našich snů
V jeho absenci tvá družka
Jeho dítě tvá přítomnost
Slovo od kůže neoddělitelné
A předtím než nás v blesku povznese
A oblakem horečky
V hodince roztrhá
Spravedlivým slovem omije svět
Slyš ten korpus v živém stínu
V jeho duše temném stenu
A dlouho dlouho ještě
Tu vůni zdymadla

Patrice Bouret

Thomas

Uštknutí

Pochop kdo to je
 Končí noc hloubí den
 Krev je všude ve tvém jméně
 Kráčí smrt
 Její slovo jeho láska jeho gesto
 Esprit domova
 Listnaté ticho bolesti jedné přítelkyně
 Páteř země nebe pod mými kroky
 Paměť rozladěných časů
 Tvůj prs tak sladký v mých rtech
 Hvězdou srdce nasáklé
 Černé slzy slzy hrdé
 Rozbíjejí údery světla
 Zhnusený radostí zatímco poesie
 Jitřní a slepá slepecké písmo jeho rán
 Zvuk popela a sněhu
 V jejich zániku jeho bílé záblesky

Nesmírná noc slab dne
 Soudců veliké množství do lesa utíkající se zachránit
 Rozpustit se vyjádřit se sladkost
 Sladkost v tom zářícím večeru
 Dítě demiurgů děti mých otců
 Dítě vzdachu dítě našich modliteb
 Milované takovou nenávistí nenaviděné takovou láskou
 Dítě zasmušlých krajin oznamují ti budoucnost
 Nejněznější

Poslední zdi padly
 Duše kouše hromadu
 Tvoříc podstatu a smysl

Nahá únavou

Umírající zrozením

Co je to za slovo

Co je to za naději
 Jaký čin vržený pod protáhlé masky
 Jaká zbytečná a bázlivá skleslost poštěkávajících útesů
 Jaká faleš v okvětinkovaných a zblouděných slepých uličkách
 Líc všech těch časů který je stále v zázračných věžích
 Meče neukojených vzletů jež se zamilovávají v jasných sezónách

Rameno okamžiku
 Led neviditelný
 Záblesk málo spolehlivý a proto prudký
 Tato hrst písku pohrozená příliš brzy

Ale hlas ještě slyšitelný

Chyba naostřených nožů

Ony nemají nic co by si daly na zub
 Hladové pupky nemají důvod se smát
 Jejich sprostoty rozlité po stolech můžou pořád přitahovat kupce

V království prostáčků orli jsou vypužcení
 Vosy se zlomyslně smějí v odhalených pastech
 Vyhodte pštýly varhan, už nejsou na nic,
 Vždyť jejich pískání už nebene víc než jednoho dva zpozdilce
 Necudné či ospalé, kteří věší ostatně akorát bulíky na nos chudým

Srdcím s přistříženými křídly po tak krátkých vzletech
 Tak krátkých, tak brzkých
 Zase se spojí v hustých křovinách

Zbraně budou mít den ke vzburcování své ochablosti
 Úžas se vrátí snad je probudí

Vždyť ony jsou tu jen díky nepatrnému šepotu

(Z francouzštiny přeložila Jitka Mahdalová)

Milan Libiger

Sonet učitelský

Klečím zimní nocí na hrachu. Posedlý?
Zelený čaj. Kravý, uřvaný říjen.
Úzkost a bázeň a smutek, ach, vývedly
děťátko na plácek ven ze školních dílen.

Vějíř barevný. Břidlicová taška dlí
pod patou raracha. ...nevídím-neviděn,
že?! Loutna nad echem, kde nikdo nebydlí.
Potkaní domovu a plátna pěti stěn.

Míč mezi stromy vykutáleně hledá.
...poseství rukou. Dnes kosti od oběda.
Maminko, tatínku. Chvíst zleva, zprava.

Večer. Vzpomínka na rýhu po míči.
Ukouslý ocas osudu. S rodiči.
Sirotek. Hlava panoše, nohy páva.

Eva Talpová

Ouška

Všechno až kam má paměť nesahá
a kde už se nevím
hvězdice kopretin
bobule do hrtanu za uši blín
kýchavice po stráni běží hladí si klín
a za ní doubravou dlouzí stínové jdou a jdou
hážou si kopřivy hlavou
a ještě pískavice – blýskavice do třetice
všechno až kam mi život nesahá
navrstvilo se v mém já

a hned po bouřce vypadl ze mě syn
s hebkými oušky-lopoušky

Jan Krčma

Syto

Žvýkání rukou
přibory pohledů
cinkají o talíř

jíme zdravě
tak lehce stravitelně

všem nějak unikne
jak zlehka odříhne
do rukávu

S růží

Nevěří dýchání
s dným košem na prahu smetiště
zpřeláme kalendář

obstavěn zdmi
přeskupuješ se z místa na místo
to co tvé - ano
bez
snad někdy ozva?

Marek Novák

Stroužek česneku

Stroužek česneku vyšel na oblohu
a orloj v úplíku
zašel za střechy
začíná týden ledu a sněhu
kytek a červenýho.

25. - XI. - 1998

Roman Pelikán

Jste blázni

jste blázni
když se dovoláváte pozornosti tam nahoře
tam nahoře mají jiné starosti

a vy ještě pořád odříkáváte slova beze smyslu
a oči upíráte k obloze

přitom bůh je všude s vámi
je vám neustále v patách
ví docela přesně co chcete
a vysmívá se vaší nedůvěřnosti

dnes jsem s ním mluvil téměř hodinu
má hlas který vás chytí za srdce
jeho nádherně náladové rty
se na mne usmívaly ze stínu zrcadla

Miroslav Želinský

Padlým anjelom

V najsprávnejšom čase,
kedže iný neexistuje,
chodíme pred sebou
alebo len tak
utekáme
k vlastným potrebám.
S anjelskym ukazovákom na hornej pere
šteklíme cudnosť'
a oči,
oči sú hlasom,
ktorý možno nepočuť.
Ak sa náhodou,
pretože ani tá vlastne nie je,
ibaže občas sa zlakneme vlastnej tváre,
teda ak sa nenáhodne zbadáme
a malá jamka na pere
rozozvučí zvony,
napíšem starú báseň.
Určite
ti volačo pripomenie
a ďalej
sa už len
okrídlime.

Radek Václavík

+++++

Vrbám u potoka
Vlnou řasy
Tiše míza protéká

A Bečva teče
Zamračená jako časy

Dřevěným mostům
Krky podsmeká

+++++

Čím je vinna poezie?
Kdosi psal: „Ona je
Špatně vyslovený Bůh
Který si pamatuje

Nehlučné ticho
V zahradách
Když jabloň
Hrušni vypravuje

Tajemství dřeva
A nezná mnoho slov“
Taková je poezie:

Ve větru zavane
Drobná pravda jak
Po náletu sov

Kamil Bouška

Tobě!

Psal jsem ti to čemu jsem věřil
a posíla frotáže svých vnitřností
a čekal na nemožné
aniž bych ten střevní obsah měřil
jeho vyslovitelností.

Jiří Koten

* * *

Našel jsem zalíbení v ženě
Která nemá ústa
A ani ostatních otvorů do těla
Se jí nedostává

Dylan Thomas, ten kulatý mísíč
Plný deziluze
Je veliký básník z Walesu
A nikdo mu nerozumí

Snad proto je veliký básník
A snad proto
Je ona tak skvělou milenkou

* * *

Přejízdím zkřehlými prsty
Prkna na zmrzlé dřevěné boudě
Počítám mezery
Jednu, druhou a zas další
Jsou jako řada mých předků

Kterou z nich mohu být já sám?
Kdesi uprostřed
Nebo jsem tou poslední?

Radovan Vrtěl

Nejistoty

šelma oheň
krotce doutná
pod nohou
hrst hrachu
kudy ven
ze slepých ulic?
smrálá se
a v kruzích stopy
piktogramy strachu

Tomáš Řezníček

* * *

vystál jsem si po hospodách
v žilách křeč
a odstál jsem si vodek
a viděl jsem do svých bezpočet
a furt si... furt si mladý
a za dny si stojíš přestolík
že snad ani víc to nejde
a furt si zčista tak nějak
až do smrti starý

Krásný Buk

po půlnoci
balíme žvára
klubová nálada
ale vysvětli to ženskejm
je co dopijet a znásobit
a časy prahnou po hodinách spáčů

hodiny dvě
do ohňů věčna přikládáme
eště ně a ně dost račí až zítra
ale vysvětli to ženskejm
dokola krepčí neúnavné dřimoty
a vichry v těle předezenou příští

víš takový ty základní věci
stébla ve vlasech svíší námi
ták ženy muži samostenství
a tobolky věrných se jednou rozevřou
ale vysvětli to ženskejm
však sme v pekle příteli

* * * (fragment)

pod hradlem vajglů vyzvání
šestýho denní? jój udělám
mám doma pět dětí

1. záloha
mariáš nezahráje
noční
z rajchu vlaků
cpou to do nás
Němec zešilel
prskaj rozžhavený koše briket
chlapiům do vatáku
pomalu pómalu a dobrá
jestli svítí
jezdí na kopec
531 metrů tisíc tun

Karla Erbová

Milan Hrabal

rok míminus jedna

(šmochcice - 1999 - 2000)

stojatá voda obklopila
lavíčku mezi staletými stromy
kamenné srdce sedí
na zídce do polí
kývá nohama
svěšenýma jako hlava
dávného příběhu
o smrti a znovuzrození
v rozsvícené hale
sedí básníci hudebníci herci
a novináři jim berou
míru na nové šaty
sešíté z ústřížků
barevných látek a písni
na stolech leží ruce
pod punčochami
prosvítají dívčí kosti
kocor rozvěšuje smyčky
not po telegrafních drátech
tažených pod hlínou
pod vodou spícím údolím
zkřehlý beton drkotá
listopadem stará kůže
ožívá ruměncem
letícího větru
ale zůstává vrásčitá
dotýkám se té ornice
dlaněmi
ostatní procházejí ploty času
tváře potrhané ostny
ale jinudy cesta do lužice
nevede

rozloučení (v listopadu)

už je tu noc
jíž pohanský vlak unáší dceru
stále dál od domova
lánska jí plete hlavu
klubíčko co smotával jsem
při pohádkách

neznámá žena
stojí při zdi
mlčí cizí řečí
vpitou do cihel
při stavbě tohoto domu
v sudetech
mlčí a dívá se očima
dívky která počala
s mrtvým

měsíc proráží mlhu
světlo se rozlévá
prostorem před námi
beru ženu za ruku
odvádím na lůžko
klapnou dveře
do ticha se ozývá
její dech
vedle mého
v předsíni kvasí
zelí

Noc bosorek

Do modré laguny nad hlavami
odtává bílá luna

Na zemi hoří svatojánské ohně
jak tehdy když Agamemnon král
se vracel od Íllia

Dnes je noc bosorek
těch duší skřípnutých
mezi veřejemi snů

Měla bych rovněž tančit

Čas

Do chrámu Jova Kapitolského
opět zatloukají clavus annalis

Bojíš se času? Jeho strmého
trvání
nebo nesmlouvavosti?
Tos tedy nepoznal žádnou radost
Tys jenom spéchal
a nedočkavě čekal
na tajné doteky na chrlení krve
ba i rezaté hřeby jenom proto
aby ti konečně dokázali
že jsi!

Utiš se Utíš Ani ten
který právě zatloukají
na počest zrozeného roku
není ještě tvůj...

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 5 9 - 1 9 6 8

A TI POBÁSNĚLÍ Z NÁS...*

Jaroslav Kovanda

**a ti pobásnělí z nás jmennují sirnyj rozbřesk kyzem - (P. Šrut)*

Leží mně na stole básnické sbírky *Láska pod mostem* Josefa Hanzlíka (1938), *Světlá lhuba* od Jiřího Gruší (1938), *Zabradly na boso* Petra Kabeše (1941), *Spodní vody* Antonína Brouska (1941), *Přehlásky a Červotočivé světlo* od Pavla Šruta (1942), zajímavá knížka *Hledán* od Karla Zlína (1937). Jako pandán jsem si k nim přidal známou *Hodinu mezi psem a vlkem* od Jana Skácela (1922) a opodál se pak krčí *Zimobrádek* od Ivana Wernische (1942).

My, kteří si „ukazujeme“ básně, víme, že jde o autory a knížky z let šedesátých, kritikou i čtenáři kdysi značně opečovávané. Kdysi?... Ano, mnohým veršům je dnes už ke čtyřicítce, což je věk, kdy už je čas zbavuje imunity, ostatně i sami autoři se k nim chovají jako k *oudlům těla cizího*. Ivan Wernisch dokonce považuje svůj *Zimobrádek* za kýč.

Leč napsané zůstává po nás v regálech... Nekladu si za cíl zhodnotit, co je na básních těchto autorů „věcné“ a co vysumělo, spíš se chci jen pokusit ukázat, zdali mezi básníky zkoumanými existovaly kromě věku ještě jiné generační švy resp. jaké stavivo zmínění básníci používali.

LIDOVÁ POEZIE

Je s podivem, že ačkoliv jde o autory mladé až mladičké (kromě Jana Skácela), takřka u všech můžeme najít její názvaky. Ať už ve formě sublimované, či rovnou graficky přiznatné. *Pod Starým Hradem vinobrad, / frajérko moja, mám lá rád.* zařadil do svých veršů později tak ezoterní Petr Kabeš... / *Usnula, usnula / ja Maria v ráji, / ja Maria v ráji, / v ráji na kraji.* vepsal do svých *Přeblásek* Pavel Šrut například.

ZAUMNÁ SLOVA

Hodně se používají. *Libeček, přelízka, stojáček, zaječka, povelka, zátopolí* (Skácel), *přebáska, přelézka, nehytek, prchavec*, (Šrut), *nickamínek, selrvačka, vzatky, lichýř*, i to zálibné *rosa v orseji* (Zlín), *smutkonos, vdavkožrout, láta-dlo* (Gruša).

SLOVA MÁLO UŽÍVANÁ

Ani v jedné básni nenašel jsem slova: *banka, sputnik, spartak, přestup, faul, „šedý mor“, montgomerák, stravenka, soudruh...* slova té doby z nejfrekventovanějších... zato se v textech hojně vyskytují slova obecně málo užívaná jako na-

př.: *nachový, siný, stinky, olešník, stokroč, teřich, sanytr, slimýš, strouba, špeluňka, běbutá voda, časy štěněcí, rzivé, rzá, lína, pachtěř, dříštál, pařát, lícha, křízaly, sveřep, sednice, smolinec, smotek, čepobití, chmáry, puškvorec, jidášek, viselec apod.*

SLOVA ČASTO UŽÍVANÁ

Asi nejčastější je *hlína*: *hliněné stromy..., na dně džbánu blína k blíně kleká* (Hanzlík), *blíněná jména králu asyrských* (Skácel), *Zato té blíny ve chřípí* (Kabeš), *nebe je hliněné... a nehytky okousané blínou...*, *miláček o ní ví / a přikrývá se blínou...* (Šrut).

Hojně se vyskytuje *líh*: *misku libu v očích..., pálí líh na kmínku...* (Šrut) a *klib: sladký klib... a já polykal klib...* (Šrut) *klib slz v plib několik...* (Zlín).

Moc se objevují *ponorné řeky, spodní vody, bludné kamenný hadí korunky* (ve smyslu pozor, podtext!), *krev jeřabin, borůvková krev, krev holubičí* (ve smyslu často impresivním), čeho je hodně až příliš: *puklin, skulin, pavouků a pavučin* (u Zlína dokonce 13 ks), dále jsou velmi frekventované *kosťi, kůstečky, oblázky, voda, vítr, kámen, rez, strom, len, luna, zed, drť, noc, tráva, tma a smrt*. Také přídavné jméno *loňský*, z měsícu nejoblíbenější ty, kdy padá listí. Z činností jsou velmi oblíbené zabijačky, hony a zárezávání kohoutků, budeme-li mírně ironičtí.

STROJENÝ JAZYK

Takový výběr slov způsobuje, že básníci občas ujedou. 22letý muž píše, že o *sukně tlukou kolena*, jiný zas: *já jsem se od mala jen tázal, neoslovil jsi ženu té noci, zaprou tě*, či *zastrou tato místa, ... přiklekně k rovu močící žena* (Zlín), mluví se o *chtíčné vodě resp. chobotem svým se tebou osedlávám, ... zas nezadržitelně ztvrdá v sochu* (Brousek), a *nabízel jsem do klínů žen až k srdeci bluboko* (Hanzlík!).

Zde se nabízí, do jaké míry byla tato generace ovlivněna Holanem, tím právě tehdy se zjevivším malströmem, který tak vtahoval, viz: *Co je to za den / že i brotník / přemílá chrapot / aby plívl po své profesi... a já si potom celý večer / smíchem přisoloval... a byla to smrt tak jateční / že rozemleli samou lýru* (Gruša).

p o e z i e 1 9 5 9 - 1 9 6 8

BÁSNĚ PRACUJÍCÍ K POINTĚ

Naprostá většina výše zmíněných básní nějakým způsobem „pracuje k pointě“. (Ostatně všichni básníci, kteří *tak* píšou, vždy usilují, aby báseň měla na konci onen *břebejk*. Zpravidla jde, jak všichni víme, o něco apelativního, nejlépe filozoficky podraženého, otevřeného do čtenářova povědomí a podvědomí, o jakýsi duchovní proud *nejlépe trychlýřového do tmy tvaru*.) Jak kdosi napsal: teprve po přečtení pointy dochází ke spuštění básně, k jejímu poslání: být tou malou mrtvičkou... A jelikož doba, v níž básně vznikaly, byla doba cenzury, neméně silné autocenzury, byli básníci tlačeni (i sebetlačeni - pozn. autora) k pointám, které měly vypovídat o jejich kladném vztahu k životu, jak se módně tvrdilo: o přitakání k životu.

Na skoro každou vydanou básnickou sbírku připadá tedy určité procento takovýchto point: *a znova láska, / znova odedávna / zpozdálí překáží smrti. Najednou máme bílou duši z bezu, / najednou je v nás příliš z člověka. Tak přicházejí na svět telátka / a všechno pěkné.* (Skácel) *Ó země země / nádherná / Vězeňská koule u mé nohy Jak jenom polapit / témabol trochu neomalenýma rukama / divokou nepolapitelnou vteřinku / kdy vzniká nový déšť* (Brousek) *A země se chvěje a duní / při našich láskách cervnových.* (Kabeš).

Jediný, kdo se těmto trendům vyhýbá, je Ivan Wernisch už z prostého důvodu, že totiž nepointuje. Už od prvního písmeňe v Zimohrádku nás staví do svého světa, do stvořeného světa poezie a je na čtenáři, jestli vznikající mizanscény v něm vyvolají podobný pocit, jež nám jiní sugerují byť třeba s pomocí apelativ. K poezii Wernischově je tak čtenář ve vztahu jako k Bohu, o němž Šóhei Ókai tvrdí, že jeho existence je tak křehká, že stačí nevěřit a není. Paradoxně se může stát, že taková poezie je časem nejzranitelnější, protože vyzaduje přijat autorovu metodu jako celek, navíc čtenář poezie „pointální“ („zkušenostní“, chcete-li) tu s kterým „moudrem“ může ne souhlasit, aby vzápětí - za pár let třeba - svůj názor totálně změnil. Prostě se s básní popasovává, bere ji jako artefakt, krásný artéfakt, v nepříliš podařeném rámu třeba... Kdežto co s krásnou sněhově cukrovou vatou bolísteck?

Přesto si myslím, že současný názor I. W. je hyperkritický, že jeho poezie přišla včas, že právě tím vržením můj svět - váš svět splnila svůj účel je silné, že nastavila zrcadlo nabubřelos-

ti point, které si snad poezie svět vysvětlující přímo vynucuje, bude možná schudnější. „*Po zahradě Barbarině chodím a bledám dveře, které tu nikdy nebyly.*“, tvrdí proti nám Ivan Wernisch.

SEČTENO, PODTRŽENO

Dalo by se ještě dlouho hnidoopisit. Do jaké míry je tato poezie: *...vlnké myši spánku / a vyučatá smrt ve spárách / prken, po novinách, v rozkroku / vápnom pohozených stěn* (Šrut) resp. *U konce sil. Blan cíl. / Blan cíl v pavoučí mlýnici. / Síť vlá. Tam pavouk sil, tam síl svá oka puchříci.* (Zlín) ve vztahu ke strukturální abstrakci a do jaké míry užíváno biblismů a zbytnělých surrealismů viz *ovce hnijící v hnijícím bříše ovce... syrová játra prchají s plísní... bnis mlsá skořice* (Hanzlík). Jenže:

*Už jen sylečená kůže
sněhu na stráních.*

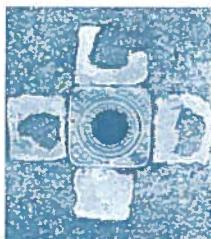
A větve neustaly.

*(Dostal jsem mořskou nemoc
z pobledu na potůček*

*a Maria se smála,
že nadarmo chodím k slovu
pro odpověď.)*

*Básnička svědčí vždycky
proti tobě,
řekla.*

(P. Šrut)

Jiří Gruša

Kdo pojede spolu

Až v pátek přijedou moji bílé koníčkové
bude to o postu
a já se budu hrát
o jejich boky

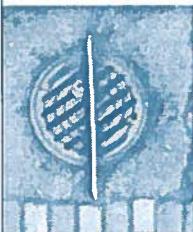
Koničkové moji
kam pojedeme moudří
s kůží jen tenounkou po oněch líjácích

– támhle
co je modrý
a tleská do listů svou velkou ovaci

A tam se vypráhнем a tam se budem pásat
tam sníme svoji zelenou snídani
a tam nás přepadne ten rozčilený pasát
co dává stromům hřbet a hřbetu kývání

A tam zas nasednem
a šísky za ostruhy
za zuby jehličí
kolena přisátá
s časem čas přemostí
panterí oblouk duhy
až v hrůze vzrkjneme...

Silnější o ten strach
dupáme po prašivkách
hle už se kutálí
larvy larvičky
a naše páteř naposledy křivka
tělivou napjatou
od teď
a navždycky

Od literárního života 60. let je neodmyslitelná TVÁŘ, 2x zakázaný kulturní měsíčník. Časopis měl na tehdejší kulturní dění ve společnosti vliv, vypůjčeno z jiného slovníku, snad až *profylaktický*, protože proč by jinak ty státoprávní zásahy...

Umění typu socialistická služka, jindy pohůnek, nastavovala TVÁŘ zrcadlo s požadavkem autentického umění, toho holanovského: „*věru ne dokonalost, i kdyby ji měl být ráj, nybrž pravdivost, i kdyby ji mělo být peklo.*“

K autorům TVÁŘE, mezi básníky nejobávanějším, patřil kritik Bohumil Doležal, nyní politický komentátor v Lidových novinách, což autor těchto rádků považuje ani ne tak za ztrátu času B. D., ale za ztrátu pro českou literaturu, za ztrátu *jejího času*.

...Se směšováním žánrů, hodnot, literatury a života souvisí jeden rys mladé poezie, totiž ono pověstné „suplování publicistiky“. Dovolím si tvrdit, že nebylo dánno jen zvnějšku, společenskou potřebou, v podtextu tvorby mladých autorů je nápadně velké rozpětí ve vztahu k literatuře, od přílišného sebevědomí po bezměrnou skepsi. Důrazňování vnějších okolností svého „básnictví“, snaha jevit se, zpracovávat atraktivně látku, podilet se jako „básník“ – občan na společenském dění, vyhledávání utvrzující praxe, tj. okamžité vnější čtenářské reakce na vzniklé dílo (úzkostlivé přání líbit se komukoliv) jen zakrývá vnitřní skepsi k literatuře jako takové, k „pouhé“ literatuře a k její lidské funkčnosti. Rozkolísanost mezi oběma krajnostmi, skepse i sebevědomí ukazují ne snad na krizi kritérií, ale na nedostatek představ o hodnotě. Potřeba hledat, přejímat i nově formulovat kritéria úplně chybí. Je otázkou, nevězí-li za tímto nedostatkem hluboká a nepřiznaná lhostejnost k literatuře, o níž snadná a nepoctivá volba vnějšího efektu před vážným úsilím napovídá mnoho.

Každopádně jde o lehkomyšlnost: citelně se projevuje prázdnota po zavržení důmyslné křesťanské dialektyky hříchu, pokání a milosti a úplná diskontinuita mezi vlastní minulostí a budoucností. Proto vědomí, že to, co jsme dělali až do nynějska, nestálo za nic, nezdrtí: vždyť náš život – to je řada možností před námi, co jsme nestihli včera, uděláme zítra, a to minulé, to nevhodné, to bylo vlastně jen hledání, vývoj, příprava. To pravé teprve přijde – a ne někdy v budoucnu, ale nyní, v příštím okamžiku, ba dokonce – nešikovně řečeno – právě teď už to začíná přicházet. Tak žije celá generace v „odkladu“, v „hříchu“, dovolte-li mi užít toho slova, a jaksi na dluh, minulé nesmysly a omeskávání se ospravedlňují budoucími hodnotami, jejichž počátek a příslib už už držíme v rukou. Definitivnost každého lidského skutku se vypářila.

Když jsme si jednou uvědomili tyto zkušenosti, nezbývá nám než párat po tom, kde nastal ten osudný faux pas a kam se máme vrátit, chceme-li začít pocitě a odpovědně uvažovat. Pro rozum si zajdeme k Robertu Musilovi, který koncem třicátých let napsal esej o hlouposti a v něm věnoval rozsáhlou partii tzv. hlouposti vysší, náročnější. Charakterizuje ji takto: „Není to ani tak nedostatek intelligence jako spíš její selhání z toho důvodu, že se pokouší o výkony, kterým nedostala; a tak může mít všechny špatné vlastnosti mdlého rozumu, má však kromě toho ještě všechny ty, které způsobuje mysl v nerovnováze jsoucí, pokřivená, nerovnoměrně pohyblivá, zkrátka každá mysl, jež se odchyluje od zdraví. Protože však žádná „normovaná mysl“ neexistuje, projevuje se, přesněji řečeno, v této odchylee nedostatečná souhra mezi jednostrannostmi citu a rozumem, který je nestačí zvládnout. Tato vysší hloupost je skutečná nemoc vzdělání (abychom se ovšem vyhnuli nedorozumění: znamená nevzdělanost, chybne vzdělání, špatně nabité vzdělání, nepoměr mezi látkou a silou vzdělanosti).“

Myslím, že v této Musilově úvaze je obsaženo vše, čeho je zapotřebí.

Bohumil Doležal

p o e z i e 1 9 5 9 - 1 9 6 8

Petr Prouza

Zpráva o pohřbech

Kdeko mlčí,
když hlína bubínkem...

I holubí dívky
za rotou pohřbu.

V nikdy nezaplněném
hrdle
visí mi neslyšný stesk.

A voda z křížů.
Ta nízká voda člověčí.

Na nejhorším poli

Jak je zde všechno
k prázdným dlaním...

Kos třasořitka
i vábení panen.

Ledový pot kamenů
a naše ústa nejmenších Kristů

Jak je zde všechno
utajeno...

Ubližování

V nekonečné síti
my, mřenky, střenky
této noci.

A jako by v předtuše
byla ještě možnost záchrany,
měsíc mraky projíždí
jak křivák duší bezovou

Ach, táhni do osik
a rživě volej.

Mezi dvěma výstřely
najdu ti první hrob.

Ivo Harák Poezie existence?

Dva svazky edice *Poesis* (řízené v nakl. H+H Janem Sukem) a oběma je společná snaha o hlubinnější sondu do problémů lidského bytí, o průnik vyostřený vědomím, že svět nás vezdejší není zrovna místo životu přívětivé, že je však zároveň jediné, které se pro něj nabízí. U obou však existence tázání s sebou zároveň přináší nebezpečí jisté popisnosti, didaxe, slov příliš velkých protože smyslem básně neodůvodněných.

Básnický deník Jiřího Golda Samospád samoty nese co pečeť dobu i metodu svého vzniku: „*vychrtlé číhání / ve vypraseném kresle / zaměnitelnost všebo / tisíce slov sem / tam v přívanu řeči*“ - zapisuje autor na okraj dní (a noci) z konce reálného socialismu. V sebezpýtném dialogu s přítomným naslouchajícím (snad sebou samým, snad vlastním svědomím).

Autor inspirovaný jistě mravním poselstvím starozákonních žalmů (i jich pozdějších parafrázi), autor sdílející s Ivanem Slavíkem, Ivanem Divišem a Zbyňkem Hejdou úsilí o poezii spíše tázající se než odpovídající, spíše flagelantskou než libě vonnou. Stavějící imperativ svědomí proti diktátu doby. (Jak častý zde motiv řeči - totiž neporozumění - a motiv života - byť zástupného, markýrovaného, vlastně ne-bytí!).

Každý čin, každá myšlenka nese si v sobě svůj protiklad. Není tu úlevného spočinutí. Hledat naději znamená - alespoň podat zprávu. Ale psaní se jeví také jako „*urbání bracbu / proti odstraněné zdi / jako bledání vří / na zpopelněné blavě.*“

Také něco z Julišovy severočeské trilogie nebo z Holana („*je toho všebo dost / aby vina obebraná o poslední důvod / pukla nevinností?*“) najdeme jistě ve verších, jichž parodoxy pozývají smyslu tehdy, nespříme-li za- a nad- nimi nadmyslově platný úběžník lidského konání, vytěsníme-li z těla duši.

Mladší Marek Toman má ve sbírce *Jedna kabina pro dva osudy* s Goldem společnou tendenci po nadužití genetivní metafore. Je ovšem více popisný než autor předchozí - to bude dáno ta-

ké tím, že konkrétní a zároveň obrazně podání věci u něj často supluje výčet vlastností: „*Listy se chvěly jak oční víčka / snášely se jak odhozené dopisy / padaly jak dlužní úpisy.*“

V zájmu zachování tajemství (a koneckonců i čtenářovy pozornosti) bylo by lépe nedopovídат. Tak báseň na str. 21 začíná v duchu predekadentním, aby se posléze rozplynula doztracená, aby se básnické ozdoby proměnily v lyrická klišé.

Zápas o význam bylo by zapotřebí doplnit zápasem o výraz (mj. také o přesnost rytmickou), neboť nejpůsobivějšími obrazy jsou ty nové a invenční, ty, které jsou podloženy zvonícím rytem: „*...roztlaví / písek na žízeň sklenic; / jak z brobu hnázda pták.*“ Tam, kde Toman příliš „*llačí na pilu*“, zůstává skřípení zuba: „*strnul jak nehet palce penězokazce*.“

Sympatická je snaha o konkretizaci, která báseň nutí vybočit z roviny přísně intelektuální a existenciálně závažné k naivitě pohledu dětsky vidoucího: „*Tvá tvář je omamná jako bez / Ještě než se z něj stane limonáda / Nebo sladké jídlo zvané kosmatice.*“

Zatímco Jiří Gold setrvává v rovině básnického deníku, který počítá se syrovou a surovou životní materií (která se sama dobré brání frázi), usiluje se Marek Toman od materie povznést k její filozofující reflexi. Taková ovšem zhusta bývá příliš chtěná (více dělaná než skutečná: „*chci jít pomaleji / než já sám*“) a hodně mnohomluvná (např. v poslední básni sbírky, jíž by prospělo oseknání na podstatné i lepší provázanost motivů).

Petr Čermáček

Muž a žena, podobni vekám

Básně **Jana Nováka** v jeho nové knize **Týden ženy, měsíce roky muže** se na nás hrnou v proudu téměř extatickém. Slova a spojení v krátkých sekvencích, větách úplných i neúplných, uvedené místo nadpisu krátkými spojeními v závorkách. Při prvním čtení má člověk pocit podivného flámu zrovna tak jako liturgického zpěvu... totiž příliš nerozumí, ale má pocit, že jsou řečeny zásadní pravdy. Dalším a dalším čtením se situace příliš nezmění, alespoň co se týče konkrétního smyslu jednotlivých obrazů, z básní však stále více vystupují právě ony pravdy, přísně vzato často nesmyslné, ale snad právě proto hluboce, vnitřně přesné. Novákovy básně jsou jazykově originální, koncentrace neobvyklých slov a zcela nových spojení na jeden verš zcela jiště překračuje v české poesii dlouhodobý průměr. A ač jsou řazeny obrazy a spojení za sebou dle zákonitostí, které se zcela vymykají běžné představivosti, vždy se právě včas (když se čtenář začíná ztrácat) objeví přirovnání, které je vtipné a příznačné, protože svojí „ujetostí“ upozorní na realitu z nevyklé strany. Je to jak dostat pěstí od kašpárka. Překvapivé, jasnozřivé, veselé i hořké. Některé z těchto pravd jsou až vědecky nekompromisní: „Je gravidní lidská netečnost“; „Umíráš lépe, dokud žiješ“; „Chirurgovo nic a nikdy je neoduratitelné“. Jiné jsou vtipné a trefné: „Čtyřky kozy narvané do dvojky podprsenky varuj jako Lidice. Mír je jedináček, války od nepaměti bohaté rodem.“

Je-li vůbec u Novákovy poesie třeba blíže vytyčovat téma, neboť tím nejvlastnějším tématem je (jakkoliv to zní banálně) běžný život, lze říci, že Novák píše především o vztahu muže a ženy, že také vzpomíná, rekapituluje. Novákova poesie je však především živlem, nespoutaným a přesto vnitřně ukázněným. A to je vzácné spojení.

Jan. Jan Novák: Týden ženy, měsíce roky muže, H&H 1999

Viki Shocka Dvakrát opakované řadro

Milý Viki,

měl jsem tu recenzi na Tvoje 2x [: řadro:] napsat hned, jak s mi knížecku daroval. A ne až teď - po uzávěrce PV, kdy čtu haldy vice-méně organizačných textů, a na některá stále se opakující slova a slovní spojení jsem už alergický. Týká se hlavně: *lásko... miluju* Tě... *Ztratila ses mi v tichu... Noc plná kouzel všednosti... Nebe sní v nitru... Ozáří Tebe ve spánku padlého anděla...* apod. Jak jistě rozpoznals, jde asi o půlku Tvé básně řadro uzavírající.

A pak, knížka není žádné DADA, jak na začátku inzeruje. Nejde o volně rozstříhané texty, ale některé velmi vědomě a Tebe odhalující víc než se zdá. Viz: *zabalil jsem soucit a odnesl k bokynáři / ... / A tak jsem za chvíli vyšel z krámu / s krabicí trvanlivého smutku / Věřte nebo ne bylo mi blaze...*

Na jedné straně sentiment, na druhé straně tzv. cynický škleb a na třetí surrealistické, chceš-li dadaistické, bujení slov. Jenže na můj vkus moc po studenu. Možná se na mne naštveš, že nechválím, či tak nějak nepoklepávám po rameně, užívají ty běžné literárně kritické licitační kety. Není kdy.

Obzvlášť - a to pak to zhoubné bujení, o němž jsem mluvil, to oplantávání podstatného obzvlášť naštve, když jsou v knížce místa, nad kterými jsem jásal:

*Lampy se proměnily v řídké placky
Vcházím dovnitř a pozorují žáby
Podnapilým knihovnám nenaléváme!
Taktně jsem byl upozorněn
Miluji nabé bláto!
Miluji vdaná lebátko!
Sedím směrem dolů a křičím
Mé zásluhy byly velké!
Odhalil jsem nejájícího osla v Dánsku!
Peggy dnes snědla třináct hamburgéri
a nebylo jí vůbec špatně...
Válet se v plném nočníku je sice pobodlné
leč nesprávné!
Statuofil přijímá gratulace:
Myslbekův Svatý Václav mu porodil syna!
Zářící alabastr zápasí s nekručícím pódiem!
Mysl je v úzkých:
Na jaře si dám čaj resp.
Koupím ti zínku a pustíme si džez
A tvé ironické prsy
Jako trn v ústech
Někdy jsi sladká jako trn v ústech*

Tvůj, doufám, že stále přítel stříhající texty svých přátel J.K.

Petr M. Koubek

Básnická zákonitost

je invokována na předsádce knížky básní Zdeňka Volfa K SVÉMU. Zákonitost žít Krista není zde pouhou převzatou formou, nýbrž dobré znějící zvonovinou. Práce s ní je jako umění rozhoupat dvoutunový zvon, aby zahrál tón v něm skrytý čistě. Jen v naprosté čistotě je skryto setkání - ostatně zlaté pravidlo v přírodě zní, že pouze pomalu uskutečňované má smysl; tedy pro lidi, pro něž každý smysl pramení ve věčnosti.

Vpravdě bych tímto mohl ukončit své povídání o poezii, jež je žitá a hovoří otevřeně o sdílení. Jako i pí víno je naomak štědré a na pohléd krásné, a přesto výžaduje připravenost, aby se člověk zakousl, tak i tato „kniha krav“ volá po předzívání. S vědomím, že knížky Edice poesie Host čtou samí mystici, počínám s nošením šalin do Brna.

Člověku orientujícímu se v kontextu Duchem vedené literatury českých zemí je již zjevné, že poesie Zdeňka Volfa bude trochu o hledání, trochu o kravách a trochu o Kristu. Tak nějak vnímám členění sbírky do tří oddílů, do nichž se básníková imaginace rozlévá.

Vzpomínka se v prvním oddíle mění automaticky v přímluvu, prosba v dílk a dílk ve chvíli. Soudě podle názvu části i první básně *Ukládání* by se mohlo zdát, že jde o zápis z umírání, snímání a bühvíjak se tomu v tradici naší kotliny říkalo, ale asi že básník přichází dolů z hor, je v jeho vytvářání vzpomínek cosi samočisticího, stříbrolesk mladé bystřiny. Někdy jsou jeho obrazy poněkud esoterické (*Průvodci z Dolních Kounic*), ale jejich tajemství a jeho roz(h)řešení k sobě dík směřování celku nemají daleko. Krom toho je možné je brát jako svéráznou pozvánku do konkrétna krajů: napří se přímo z pramene. Básně jsou výčtem Kristova díla v básníkově duši i jeho světě, jež takto, skrze Krista, klade: do Jeho Srdce smíme „vyspádovat svůj odpad,“ do jeho ran „zavěsit se jak do bmoždinek,“

vylkoni orientovat se podle olovnice „Jebo těla visícího nám z kříže“ a „milováním prostírat k Poslední večeři.“ Báseň *Prosba* ukazuje i na stylou jednotu: tajemství hlubokých vnitřních souvislostí některých slov (*odpuštění - propust', líbám - nelíbilo či nejbližší - ubližuje*) a jisté zámlky obnažují krásu pravdy.

Podobných her a hříček najdeme množství v oddíle druhém, *Modlitbě ze slámy*, jenž svědčí o veliké vnímavosti autora vůči svému životnímu údělu a poslání. Jeho obrázky jsou modlitbami naplněnými splynutím údělu žít s oživováním venkovské práce s obrovskými byložravci. Jsou tu básně dílků za rytmus „trávení života“ (*Uvnitř, Pod srdcem* aj.) s knihou, hnojem, spermatem a močí, i básně lítosti nad zmechanizovaností s jakou je zemědělská (a koneckonců jakákoli) práce reflektována: „Z duše / v bnoji břichů / a na řetězech / z genů // Do slámy / změklé mými slzami“ A znovu s dívěrou očekávané království, jež však přijme jen ty, co „se rozdají jak kráva.“

Poslední část je *Kropenkou* a zehnání je možno jen „prsty navlněnými v očích jež jsme rozplakali“. Nejhřavější oddíl je protkán dívěrou v básnický obraz, jenž je zde troufalý ve své maximální střídmosti (*Růst // K sobě / jak krápníky / v krasu / slzami*) a svědčí o velké pravdě, že je-li v uvolněnosti hry obsaženo zároveň dost pokory, tato se nerozplyne, ale konstituuje básně - menhiry: „U mne // Jako v tvém dětství / Hostýn / kamkoliv jdu / Hospodin...“

Závěr nabízí tuto hříčku: „ó / Otče / o všechno jsi mě / objal“ a mě napadá jediná výtka - vůči vydavatelům: Knihy Hosta mívají náramný obsah, ale brzy se rozpadnou na jednotlivé listy. Proti tomu nic nezmůže ani dobrý Bůh.

Wolf, Zdeněk: K svému. 1. vyd., Brno: Host 1999. Cena 75,- Kč, náklad neuveden.

Ivo Harák vydal knihu svých kritických textů **Nepopulární literatura, cestou slova z konce na konec století**, 158 stran - od Aloise Beera přes Jakuba Demla, Jana Zahradníčka, Ivana Slavíka, Ivana Jirouse až po mladičkou Janu Michalcovou - a je k dostání v CKK sv. Vojtěcha, Hradiště 5, 400 01 Ústí nad Labem.

Jiří Staněk

Permanentní přítomnost lásky

Sdružení polských spisovatelů v České republice vydalo v roce 1999 sbírku básní **Laskavost oblaků** autora Michała Bukowského. Na překladech se podílel autorský kolektiv Lucyny Waszkové, Wilhelma Przeczka a Libora Martinka, jenž je podepsán i pod obsáhlým doslovem. Poznaňský rodák Bukowski vystudoval Vysokou školu ekonomickou, od roku 1985 žije a pracuje ve Vídni. Z dalších oblastí jeho činnosti je v medailonku uvedena oblast umělecké fotografie a karate. Jako básník debutoval v roce 1996. Údaje o básníkově osobě nejsou tak sporé, aby se z nich nedala vycíslit Bukowského orientace a vytvořit „identikit“ typologie básní. Předpokládám, že v roce 1985 nebylo z Polska tak snadné odejít a touha nežít za zelenou oponou byla silnější než pouto s rodinou zemí a rodinou řečí. Fotografování vyžaduje schopnost cítění výtvarného, přesnosti. Karate pak není jenom o výkopech ve výškoku a tvrdých úderech, ale o filosofii sebeuvědomení a sebeovládání. Debutoval-li Bukowski teprve v roce 1996, ve svých čtyřiceti šesti letech, pak se svou prvotinou rozhodně nespěchal a nechal tvorbu zrát - jako víno. Vychází mi, že Bukowského básně nebudou rozsáhlé, nebudou oplývat metaforikou a krásou na první pohled, že budou náznakovité, spíše uzavřeně samotářsky zamklé, trochu drsné a chlapské. Ne ve smyslu chlapáctví jmenovce Bukowského amerického Charlese, erupujícího exhibičnosti. Ale mužnosti ukryté v muži, tak jak to miluje každá žena. Režné jako kimono na holé hrudi. A nutná spojitost s lakoničností poezie japonské a staročínské, přiostřená špičkou štětíce, aby zasáhl každičkou věc. Rychlý, jednoduchý, energický tah.

Michał Bukowski ovšem není Asiat rodem, byť užívá formy haiku, ale nese v sobě primárně kulturní dědictví starého kontinentu, v úžoji pojatém slova smyslu středoevropského regionu a mentality polské, tak prodchnuté úctou k tradici a stále živým katolicismem. Výsledkem křížení obého je básnický produkt, jenž si podrží nejlepší hodnoty starého a výdobytky moderní. Snaha po pregnantnosti je provázena účelným využitím minima, verše jsou zbaveny veškerého balastu, zůstává jen to nejpodstatnější a nejnuttnejší. Zajímavá a objevná je básníkova syntax: v některých básních naprostě chybějí slovesa a jejich funkci evokuje substantivum: *Lidé s tvářemi / jako listnatý les v noci / cesta houštinou* (báseň Některé známosti), kde právě cestu chápou jako průběh a děj. V jiných Bukowského opusech jsou naopak slovesa navršena za sebou: *kdybych byl dveřmi od tvého domu / Ty je otvíráš / zavíráš / ony jsou // dělí / chrání / bledí / mlčí // ty nejsi sama / māš přece dveře* (báseň Dveře) a zvýrazňují a zplastičtují situaci.

Délka - či spíše krátkost - básní zdůrazňuje jejich nadčasovost. Zakotvení do zcela reálného a přesně vymezeného okamžiku a přesto jej přesahující - jak do minula, tak do budoucnosti. Opticky jsou to momentky, ale přesto pod nimi cítíme dobu expozice a trvání. Čtenáře naladují optimisticky, jsou hravé: *zelené jsou oči děvčete, / zelené rybníky pod lesem, / zelené myšlenky v blavě - / zelené léto za pasem...* (Zelené), parafrázuje rimbaudovskou práci s barvou. A je v nich to, co mnozí s léty ztrácejí: permanentní přítomnost lásky.

● O PSÍM VÍNĚ ●

Řada čtenářů píše, jestli si může PV předplatit. Redakce se předplatnému vyhýbá, protože co když nesplní svůj závazek. Za 12. číslo PV dali jsme všechny peníze, které na kontě byly. (Neplatíme autorům honoráře, ponecháváme si akorát na telefon a poštovné.) Peníze, které možná dostaneme na letošek od Ministerstva kultury, přijdou tak v červnu, v červenci (vzhledem k dlouhotrvajícímu schvalování státního rozpočtu možná až v listopadu). Od Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97 jsme obdrželi 10 000 Kč. Vydání jednoho čísla příde asi na 14 000 Kč.

Co by pomohlo? Vytvořit zázemí asi 25 básníků - dealerů (sic!), kteří by ve svém okolí prodali po 10 výtiscích PV. Při ceně 25 Kč za kus, kterou nebohdláme zvýšovat (5 Kč rabat z prodejní ceny) by to znamenalo zisk 5 000 Kč. Jen pro zajímavost: básník Ivo Harák prodal 60 ks 11. PV, Petr Čermáček, Milan Hrabal, Libor Martinek, Milan Libiger prodávají po 10 kusech, J. K. kolem 40.

Ano, važení čtitelé poezie, taková je tržní situace. Diskutovat o tom je dobré, ale vcelku zbytečné. Pokrok jde po malých krocích.

A básníkům, pokud si nepomůžou sami, nepomůže nikdo - na to si můžete vzít jed.

Cíli shrňme. I kdyby nám žádná instituce v budoucnu nedala ani korunu, což je reálné, nemusíme zkrachovat. Tiskárna i s papírem by nás vysla na 6 500 - 7 000 Kč, což je reálné z vlastních zdrojů vydělat. V současné době platíme přípravu tisku, kterou bychom v budoucnu museli odbourat - a naložit si. Což je reálné...

Jak se čtenář může přesvědčit, do toboto čísla kromě českých autorů přispěli blavně Slováci, jako tradičně se objevují Poláci, Bruno Thomas - Francouz přivedl další kolegy, Psí víno u Ivana Theimra našel Ital Massimo Lippi - a poslal svou knížku. Pěkná recenze Igora Maljjevského se objevila v Literárkách. V roce 1999 jsme 9x „četli“ - prezentovali Psí víno na veřejnosti (Práha, Opava, Olomouc, Ústí nad Labem, Zlín aj.). Ministerstvo kultury zaslalo Psí víno na Frankfurtský knižní veletrh. Někteří autoři slovenští nechtějí ztratit s českou literaturou kontakt a obracejí se na nás...

Na vaše náměty, ohlasy a nabídky se těší J. Kovanda.

Básník Stanislav Špaček (1971 - 1999)

Zatímco chytřejší z nás začali ještě v zimě 1989/90 bušit ve Zlíně na vrata OF a zakládat na funkce, my, blbí básníci s Kovandou v čele jsme zakládali po hospodách časopis, z něhož se později vyklubal oblastní ZVUK, z něhož nás později vyšoupli; snili jsme o nakladatelství a v rozpadající se ókáesce ještě stačili vydat sborníček ŠUPLÍK I.

Na jednu z prvních schůzek stran Šuplíku konané na Záložně, jsem přivedl dnes už nepříšicího zlínského básníka Vítu Kolmačku a programátorského analyтика básníka Karla Tejkala. Básník Martin Stöhr přivedl skoro při každém slově červenajícího se kulisáka Standu Špačka, tehdy osmnáctiletého. Tolik básníků u jednoho stolu bylo pro něho asi příliš.

Ale když Standa vytáhl verše, za něž jako by se styděl,

TRAGICKÝ VEČER

*Lopotili se s grapefruitem
Dvě postavy
 jak od Légera
Šláva tekla
Trpce po tvářích
Otírali prsty
A špulili ústa
Na stole ležel
 schmoucí chlebíček
Kvasilo zelí
 v průbledné sklenici
Nechávali slupky
A srkali šlávu
Jak
 barvu od Légera...
Nakonec
Jedna
Z těch
Tragických
Postav
Vstala
A
Řekla...*

XXX

*V pomalém odpoledni
Červeně
A černě
Kláda na prstech
Útěku
Jejich lichý počet
Je jako krize
Pekárny
Těstových křížků*

*V střapatém odpoledni
Mlýny klidných slov
Vypuštěných balónů*

XXX

*Dnes jsem se probudil
A venku ustávalo
Tak
 půl kila středy
Ani deko slunce
Nelzeželo
Na talíři života
V rádiu bláší
Kilo mrazu
Pět metrů větru
V poledne
Dva litry sněhu
Vysype nám někdo
z šedého kornoutu
Na střechy
 a hlavy
Do náručí tepla
A pak nále
Z ničeho nic
Kvečeru se přišine
 patnáct kilo
Velmi kvalitní
Pevné tmy*

zdálo se, že barvu měnili někteří dříve narození. Na básníky kořenáře dýchlo světlo jednoduchosti: To, co svými smysly ne-nasaješ, je bezcenné. Už se nepamatují, jestli jsme Šuplík vůbec zapili. Události se vršily...

V následující době jsem Standu potkával už jen zřídka, i když se mi líbilo, že na mne volával Járo. A s neskrývanou radošití mi hlásil, že se oženil, že se mu narodil první kluk, pak druhý...

Loni prý měl nějaké rodinné problémy a koncem roku to Standa Špaček zabalil. Měl 28 let.

Giulietta Massini tvrdila, že život je zajímavá zkušenost. Někdo ze života odejde sám, někdo se z něho nechá vyhodit jak z hospody, tvrdil Ladislav Klíma. Takových větiček by se nasbíralo..., ex post...

Ted', kdy už je možná pozdě i na výčitky, mě jen napadá, že se Standa Špaček asi málo vracel ke svým veršům. Ke svým šťastným veršům: *A srkali šlávu jak barvu od Légera...*

A mrzí mě dvojnásob, že jsem si na ně, Staniku - básníku, když na mne tak šťastně volával, že jsem si na ně nevpomněl a nenakříčel jsem ti je.

- jk -

• Č T Ě T E •

W E L E S

V roce, kdy vznikalo Psí víno, měl Weles, vendyšský poetický magazín, rok. Kdybych na něj tehdy natrefil, možná by Psí víno nevzniklo.

Listují-li v Listech z roku 1969 například, vidím tu snahu tehdy být světový, rozuměj světový odjinud. Co je nového v Paříži či v New Yorku - to bylo nejhodnější. Byli jsme tak odkojeni.

Jenže vzduch je dosud zadarmo a je tedy třeba dýchat jej zhlobka všude (věta složená: K. Sýs + J. K., omlouvám se) - a to se mi na Welesu líbí, že nebene ohled na Paříž. Ostatně mnozí Pařížáci nikdy neviděli Eiffelku. Důležitější je jejich restaurant někde na předměstí, v něm jejich sklínka pernodu a u ní jejich neopakovatelně čadící žitanka. A mají recht?

Weles není světový. Ale svět bolavý Robertem Fajkusem v básních *K. ú. Ponava, retenční nádrž, Planýrka, Domažlická 6, Panna Maria na periferii* - verše věnované Karlu Křepelkovi - jsou mi daleko bližší než - když to přeženu - uříhnutí Charlese Bukowského kdesi v New Yorku.

Čili na Welesu č. 10 je mně sympatické, že světost zařazuje na dvorek. (Hoď to na dvorek, volával režisér Hajda z hlediště na Leara, když herec královsky - bučel, omlouvám se.)

Z tohoto pohledu se mi líbil hlavně René Kočík se svým deníkem s výrazným valašským frázováním, upozornění Petra Maděry Radkovi Fridrichovi, zda časopisecké verze jeho některých veršů nejsou silnější, než ty učesanější pak ve sbírce *V zahradě Bredovských*.

Z tohoto úhlu pohledu se mi taky moc líbil *čyrujunny bůnbůn malina*, který ztratila ve sněhu básnička a malířka Olga Kufová, když jako děcko jela na svatbu svojí maminky.

P. S.

Chodím poslední dobou s hlavou mezi koleny, ale když si vzpomenu na *čyrujunny bůnbůn malina*, huba se mi roztráhne a vzpomenu si na Weles.

-jk-

Ladislav Steininger (narozen 28. 2. 1959 v Krnově, žijíci v Krnově, absolvent Pedagogické fakulty v Ostravě) je grafik a malíř plodný.

Kromě 9 samostatných výstav (Krnov, Ostrava, Praha aj.) se zúčastnil 27 expozic společných (Praha, Intercontact graphic, Mánes; Opole, Paczkow, Nysa v Polsku a dalších), obesílá pravidelně grafické přehlídky (Varna, Györ, Majdanek)..

Jeho kresba je dramatická, silná, ale i plná nuancí, oslněná erotikou, ale i smutkem z konečnosti, i symbolikou toho, co nás přesahuje.

12. Psí víno vyšlo za finančního přispění

Ministerstva kultury ČR, Nadace PRO HELVETIA - OST,

Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97

a Kulturního fondu města Zlína.

Uzávěrka příštího (13.) čísla je 20. května 2000.

Pod registračním číslem MK ČR 7981

PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,

vydává a rediguje Jaroslav Kovanda s redakčním kruhem:

Miroslav Brück, Petr Čermáček, Vratislav Färber, Ivo Harák,

Marián Hatala, Milan Hrabal, Libor Martinek, Jan Novák,

Milan Libiger, Jan Krčma, Víki Shock a Michal Šanda.

Adresa: **Jaroslav Kovanda, s.r.o.**

Lesní čtvrt 3728

760 01 Zlín

tel.: 067/721 2338

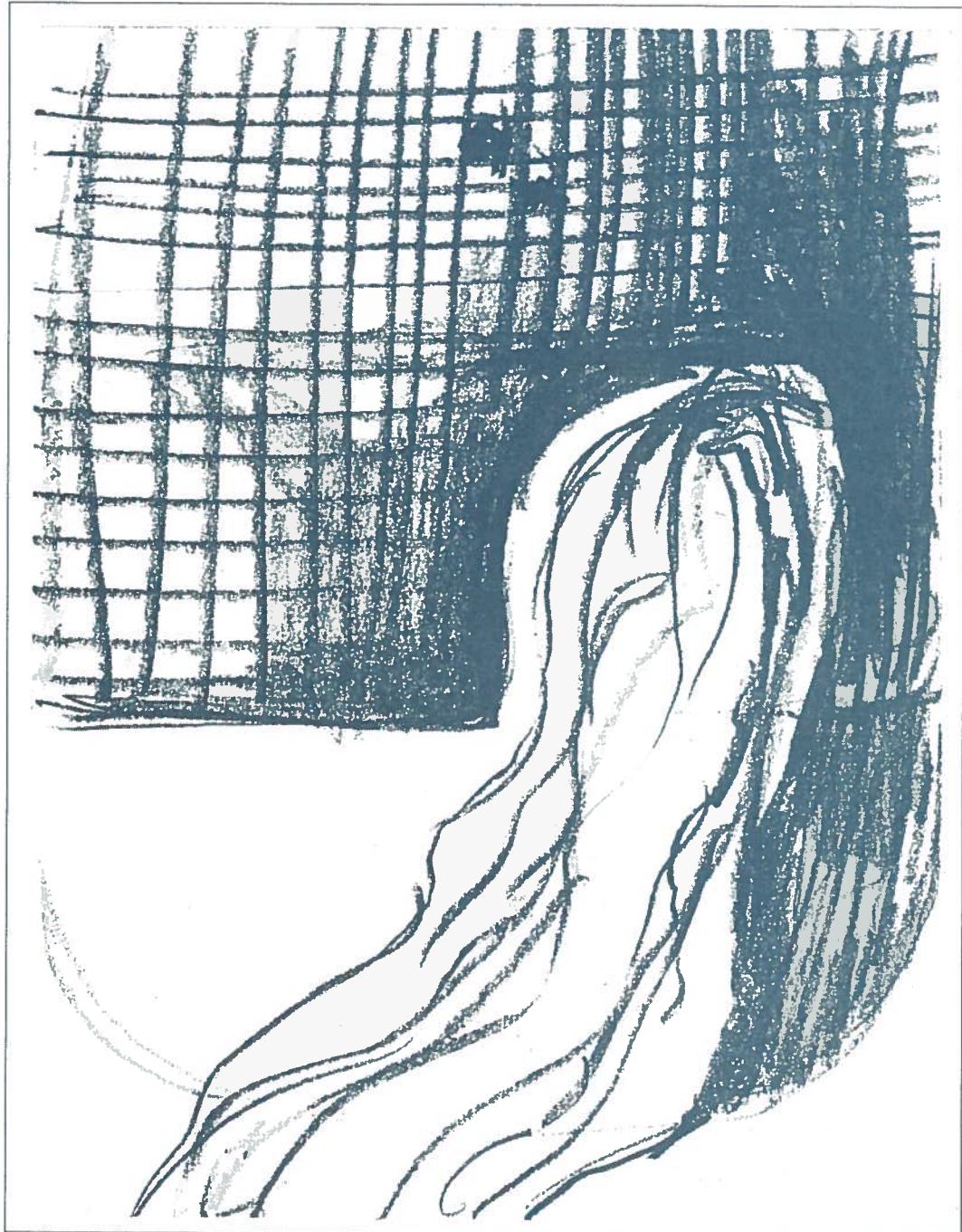
Sazba a zlom: RENO Zlín.

Tiskne Knihovna F. Bartoše, Zlín.

Logo F. Petrák, grafická úprava Jaromír Komín.

Vyšlo 29. března 2000.

Cena 25,- Kč

© Illustrations Ladislav Steininger